

MPO NA NINI NA ZALI LOKOLA PEMBE (ROSE)?

Ose omituna soki mpo na nini ozali komonana bokeseni na bana mosusu ? Mpo na nini loposo na yo ezali ya rose ? Mpo na nini suku na yo ezali « Jaune » ?

OZALI KOBELA TE, MPE BALOKA YO TE.

Ozali maladi te. Likambo ozali na yango babengi yango « ndundu ». Ezali maladi te. Makambo yango ewuti na momboto. Kasi ewuti na baniama te. Ozwi yango na kosimbaka te, mpe moto mosusu te akoki kozwa yango epai na yo.

Yango ewuti na milimo te to banzambe ya mike-mike. Ewuti te na elakeli mabe.

NDUNDU EZALI NINI ?

Mpo na nini loposo ya nzoto na yo ezali ya « rose » (lokola pembe) ?

Ezali kaka mpo ete loposo ya nzoto na yo ezali na langi oyo babengaka “mélanine” te. Boye makila na yo ezali komonana mpe ezali kokomisa loposo na yo “rose” (lokola pembe). Motindo ya loposo oyo babengi yango “Ndundu”. Lolenga yango ezali ezali maladi te. Yango elakisi kaka : “ezali lolenge yango ezali”. Na likambo oyo babengi Ndundu, loposo ya nzoto ezangi langi oyo epesaka mokubu to langi (couleur), bongo, soki otali ozali komona pembe to « rose » (lokola pembe).

MBONGWANA (VARIÉTÉ) EZALI ELOKO YA KITOKO NZAMBE ALINGAKA

Nzambe alingaka mbongwana. Ezali na balolenge ebele ya langi, ezali mpe na bato ya lolenge na lolenge na kati ya mokili, mpe Ye alingi bango nyonso. Nzambe akelaki yo (bino) alingi mpe bino. Soki asalaka ba fololo nyonso langi moko, mokili elingaki koza mabe te na kotala? Soki te bapekepeke nyonso bazalaka lolengo moko ? To soki bana nyonso bazalaka lolenge moko ? Nzambe alingi kitoko ya balangi ya lolenge na lolenge. Ye moto akelaki balangi. Bana oyo bazali moindo lokola makala bazali kitoko mpo na ye, mpe ba oyo bazali na loposo ya mwa pembe lokola “chocola”, mpe ba oyo bazali pembe, mpe ba oyo bazali rose (lokola pembe) lokola fololo ya “rose” bazali kitoko. (Molakisi asalela fololo moko ezali pembe makasi). Ye moto akelaki balangi oyo nyonso. Ye akelaki yo lolenge ozali, mpe, alingi yo na lolenge ozali.

BATO MOSUSU BAZALI KOSOSOLA TE

Soki bato mosusu bazali kobanga yo tango mosusu, ezali kaka mpo bazali kososla te ndundu azali nani. Ozali te na bokeseni lokola moto ndenge moko na bango, kasi na makambo mingi, bozali ndenge moko.

OKOKI KOSALA BILIKO EBELE OYO EZALI NTINA NA BOMOYI.

Bandundu ebele bakola na kosala makambo ya kokamwa. Bayembi mingi oyo bayebana, bato ya ba “gouvernement” to ya leta, mpe bato ya mbongo mingi bazali bandundu. Na lisungi ya Nzambe, okoki kosala nyonso oyo bato mosusu basalaka.

(Tala ba foto ya bandundu oyo basala makambo ya ntina to mutuya.)

Bandundu mingi bazali mayele. Okoki koyekola lokola bato mosusu. Okoki kokende na lekolo, okoki kokende koyekola.

OKOKI KOBICA BOMOYI YA MOLAYI

Bandundu bakoki kobika bomoyi ya molayi oyo ekoki na bato nyonso, kaka lokola bato nyonso.

MAKAMBO MIBALE OYO OKOKI KOSALA MPO NA KOBATELA ELONGI

Ezali na makambo mibale oyo bandundu bazali kokutana na yango, mpe ezali na makambo mibale oyo okoki kosala mpo na kosalisa bango kolonga malamumu na yango.

LIKAMBO YA LIBOSO-MISO NA BINO EKOKAKA TE

Ya liboso, miso na bino ekokaka pole ya makasi to moyi te mpe ekoki kozika na pete nyonso. Bozangi "melanine" (langi ya moindo ya lopo ya nzoto) oyo ebatelaka miso ya bato mosusu na moyi. Bokoki kobatela miso na bino soki bazali kolata ba lunette ya moyi (tata-tala ya miso) tango nyonso oyo bazali libanda na nse ye moyi. Bokoki kolata mpe oyo ebima mwa-moke, mpe ezali kobatela miso na bino. Baklisto oyo balingaka Yesu batindeli bino likabo (cadeau) ya ba lunette ya miso oyo ekobatela bino na moyi. Tozali kolikia ete ekosunga miso na bino. Tozali kopesa bino likabo (cadeau) yango mpo na kolakisa bino ete Nzambe ezali kokanisa bino mpenza. Alingi ete bino bomona malamumu mpe bozali baninga na ye tango nyonso libela na libela.

Tango mosusu, bozali komona na pasi. Boye, soki ozali na pasi na komona na lekole, senga na molakisi na bino soki okoki kupusana pembeni na esika oyo okomona malamumu nakati ya kelasi.

YA MIBALE – LOPOSO YA NZOTO NA BINO EKOKAKA TE

Ya mibale, lopo ya nzoto ezali mpe kokoka te, mpe ekoki kozika na pete nyonso. Mpo na yango, lopo mpe bambebo na bina ekopasukaka na pete nyonso. Bandundu mingi bazali komonana na « cancer » ya lopo ya nzoto mpo ete babatelami te na nse ya moyi ya makasi.

Bokoki kosala eloko moko mpo na kobatela lopo ya nzoto na nse ya moyi. Ya yambo, boya na kozala na nse ya moyi bangonga lokola 10 kino na ngonga ya 15 (heures). Na ngonga oyo ya mokolo, mpe na katikati ya mokolo, pembeni ya midi, moyi ezali makasi mingi mpe ezali kobeta makasi na lopo ya nzoto, mpe ekoki kozokisa koleka. Na bangonga wana nyonso, bosengeli kotikala na nse ya malili.

Boki mpe kolata bilamba ya maboko molayi. Shimishi ya pembe mpa pantalon ya « coton » mpe ya langi oyo ezali kongala, ezali kobatela lopo ya nzoto na bino na moyi makasi. Boye, omibatelama na kokangaka ba « bouton » ya shimishi. Ekoki mpe kolata ekoti oyo ebima moko mpo na kobatela elongi mpe matoyi na nse ya moyi.

Okoki mpe kopakola mafuta ya bandundu mpo na kobatela lopo ya nzoto. Oyo ekozala mutuya mingi mpo na biteni ya nzoto mosusu oyo ebatelami te. Mafuta ya « coco » ekokanga moyi te, kasi yango ezali malamumu mpo na lopo ya nzoto na bino na makama oyo ekokaki kowuta na moyi. Bokoki kopakola mafuta ya ndika ya « coco » na lopo ya nzoto na butu to na mokolo ya mbula tango bozali kotikala na kati ya ndako.

NZAMBE ALINGI BINO.

Nzambe alingi bino. Bozali mutuya mpo na ye. Alingi bino lolenge bino bozali. Bokoki kozala lipamboli mpo na mabota na bino mpe mpo na mokili mobimba.

MITUNA NINI BOZALI NA YANGO?

Mituni nini oyo bokoki kozala na yango likolo ya oyo biso towuti koloba to na ndenge ozali ndundu?

Makambo nini oyo ozali kokutana na yango ndenge yo ozali ndundu?

Ebongisami na ONG:

Ministères ya Mwana Nyonso, lisanga ya baklisto ezali kopesa elikia mpo na "bana oyo babosana ya Africa". Mpo ete Bana bazali bazui ya mabota nyonso ya mokili. Bomengo mpo na Nzambe.

NDIMBULAMA MPO NA BA « GÊNE » :

Makambo oyo ekoki kosalema kaka na bana oyo bapusani na bambula to bayekoli mwa mingi, to mpo na bana oyo bazali koluka ndimbula na lolenge « science » ezali koluba na mozindo ya makambo etali bandundu.

NDIMBULA YA MOZINDO MPO NA BANA OYO BAPUSANI NA BAMBULA:

Mama nyonso azali na nkona ya momboto, mpe tata nyonso azali na momboto. Tango bango mibale bakutani to basangisi nzoto, mbuma na yango ezali mutu ya sika asalemi.

Atako ezali naino moke, nkona nyonso mpe momboto nyonso, bazali na lolenge ya masolo ya kati na bango. Ezali nde yango moto ekokata soki mwana akobotama akozala lolenge nini. Mama azali na ndambu ya « gêne », mpe tata azali mpe na ndambu ya « gêne » lokola. Tango bazali kokutana, Mwana azali na ba « gêne » nyonso esengeli mpo na kokola.

Masolo wana ya kati ebengami « gêne », yango ezali kolakisa soki mwana akozala mobali to mwasi, soki akozala molayi to mokuse, soki akozala na suki ya molayi to ya mokuse. Kaka yango moto ekolakisa lolenge ya lopo ya nzoto mpe lolenge ya miso. Masolo ya kati wana ebengami « gêne » to « génétique », mpe yango ezali kokata oyo nyonso etali mwana moke akobotama. Lokola bebe azali kaka kuna na kati ya libumu ya mama, ba « gènes » ezali koloba nani to nini mwana akozala, mpe lolenge akokola.

Bato mosusu bazali na ba « gêne » oyo ezali koloba lolenge mwana akokola, "ekosala ete lopo ya nzoto ekozala moindo makasi to te." Ekomonana na miso na lolenge ezali kobota « melanine ». Ezali nde yango moto epesaka langi ya lopo ya nzoto. Ata ba mundele bazali na « melanine » na lopo na bango ya nzoto, kasi bato moindo, ya bango eleki. Boye, bato mosusu bazali na « gêne » oyo ezali koloba : « sala melanine ebele ».

Bato mosusu bazali na « gêne » ezali koloba lolenge mwana akokola : « kosala te melanine », « kokomisa lopo ya nzoto moindo te ». "Soki moboti moko azali na « gêne » wana, bebe akozala kaka moindo, mpo ete « gêne » ya moboti mosusu elobi : « sala melanine ».

Kasi, soki esalemi ete babale oyo basangani bazali na « gêne » elobi : « kosala melanine te ». Boye mwana akokola malamuni kasi akozala na « melanine » te, to langi ya lopo ya nzoto. "Tango akobotama, okomona lolenge makila ezali kotambola na nse ya lopo ya nzoto na ye, boye akozala « rose » (lokola pembe).